

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. nr.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr.: 20453044

21. august 2020
Sags nr.: 20/14896

Svar på spørgsmål 411 (Alm. del):

I brev af 3. juli 2020 har udvalget efter ønske fra Ellen Trane Nørby (V) stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 411:

Vil ministeren oplyse, hvad der ville kunne frigives af provenu, hvis den kommunale 10. klasse blev udfaset og hermed overgik til i stedet at kunne tages som hhv. EUD10 og 10. klasse på efterskole?

Svar:

Spørgsmålet er forstået sådan, at der ønskes et estimat for den samlede økonomiske effekt ved nedlæggelse af den kommunale folkeskoles 10. klasse, hvor det forudsættes, at eleverne fordeles til henholdsvis EUD10 og 10. klasse på en efterskole. Besvarelsen af spørgsmålet omfatter derfor ikke en vurdering af den mulige adfærdseffekt og fordeling af elever på tværs af øvrige uddannelses tilbud, hvis folkeskolens 10. klasse i den klassiske form udfases. Der må dog forventes en række substitutionseffekter, fx i form af at eleverne går direkte fra grundskolen til erhvervsuddannelser eller FGU.

Kommunerne registrerer ikke omkostninger pr. klassetrin i folkeskolen, hvorfor de reducerede omkostninger ikke kan opgøres på baggrund af regnskabsdata. Dermed er der ikke et sikkert grundlag for at opgøre de kommunale omkostninger forbundet med 10. klasse.

Kommunernes omkostninger kan i stedet beregningsteknisk estimeres med udgangspunkt i 1) de direkte omkostninger forbundet med undervisningen af eleverne i 10. klasse (omkostninger pr. undervisningstime), eller 2) kommunernes gennemsnitlige omkostninger pr. folkeskoleelev (samlede omkostninger til undervisning, specialundervisning, bygninger,

administration, IT-udgifter mv). Det er på den baggrund beregningsteknisk estimeret, at kommunernes aktuelle omkostninger til 10. klasse udgør mellem 0,4¹ og 1,0² mia. kr. årligt afhængigt af opgørelsesmetode.

Det vurderes, at provenuet forbundet med en udfasning af folkeskolens 10. klasse sandsynligvis vil ligge et sted imellem de to estimerede spænd for kommunernes årlige omkostning. Når det næppe vil være muligt at frigive op til 1 mia. kr. årligt, hænger det sammen med, at kommunerne fortsat vil have en række omkostninger til administration, IT-udgifter mv. i folkeskolen, som ikke vil kunne nedbringes selvom 10. klasse nedlægges. Omvendt er der i det lave estimat på 0,4 mia. kr. ikke taget højde for de kommunale omkostninger forbundet med specialundervisning, herunder at væsentligt flere elever i 10. klasse modtager specialundervisning end i de øvrige klassetrin. Dette forhold taler for, at kommunerne må forventes at kunne frigøre mere end 0,4 mia. kr. årligt, hvis 10. klasse udfases.

Ud over de kommunale omkostninger forbundet med folkeskolens 10. klasse afholder udbydere af ungdomsuddannelser også udgifter til brobygning til ungdomsuddannelserne, der er en obligatorisk del af 10. klasse. Staten finansierer udgifterne til brobygning via taxametertilskud, som udbetales direkte til de uddannelsesinstitutioner, der afholder aktiviteten. Nedlægges folkeskolens 10. klasse vil de statslige tilskud til brobygning i 10. klasse dermed bortfalde. Det er ikke muligt at opgøre disse statslige mindredgifter til brobygning i 10. klasse på baggrund af regnskabsdata, da der ikke skelnes mellem brobygning fra folkeskolens 9. og 10. klasse samt fra fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler. I 2019 blev der i alt brugt 87,3 mio. kr. til brobygning.

Overgang til EUD10 og 10. klasse på efterskole

EUD10 er et tilbud til elever, der er motiverede for at påbegynde en erhvervsuddannelse, men ikke opfylder adgangsforudsætninger eller har brug for yderligere afklaring af deres uddannelsesvalg. EUD10 udbydes af kommunerne som et alternativ til folkeskolens 10. klasse. Med

¹ Estimatet er beregnet med udgangspunkt i at 12.550 elever i folkeskolens 10. klasse (elevtallet for skoleåret 2018/2019, jf. seneste opgjorte år i undervisningsstatistik.dk) undervises i klasser med i gennemsnit 21,6 elever (gns. klassekvotient 2018). Estimatet er endvidere baseret på, at der gives 819 timers undervisning pr. skoleår (svarende til mindstekravet i folkeskolens 10. klasse), og at den gennemsnitlige omkostning pr. læretime inkl. forberedelse og 20 pct. overhead er 880 kr. Alle beløb er i 2020-priser.

² Estimatet er beregnet med udgangspunkt i at 12.550 elever i folkeskolens 10. klasse (elevtallet for skoleåret 2018/2019, jf. seneste opgjorte år i undervisningsstatistik.dk) ganget med den gennemsnitlige omkostning pr. folkeskoleelev i 2018 (78.440 kr.). Den gennemsnitlige omkostning pr. folkeskoleelev er beregnet som de kommunale udgifter i 2018 til folkeskoler, specialundervisning i regionale tilbud, kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder samt efter- og videreuddannelse i folkeskolen og er ekskl. statslig refusion divideret med det samlede elevtal i 2018 i folkeskoler, kommunale ungdomsskoler, specialskoler og dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder. Alle beløb er i 2020-priser.

EUD10 er det imidlertid forudsat, at eleverne gør brug af undervisningen i folkeskolens 10. klasse i fagene dansk, matematik og engelsk samt brobygning. Dermed er EUD10 tilbuddene afhængige af folkeskolens 10. klasse og kan ikke forudsættes videreført uændret, hvis folkeskolens 10. klasse nedlægges. Derfor er det ikke muligt at vurdere, hvor mange elever, som vil gøre brug af EUD10-tilbud eller den potentielle omkostning herved. Målgruppen for den nuværende EUD10 er derudover forholdsvis snæver, hvorfor det ikke kan forventes, at en større andel af de nuværende elever i den kommunale 10. klasse vil kunne overgå hertil.

Såfremt flere elever tager 10. klasse på efterskole vil dette medføre øgede omkostninger for staten, idet efterskolernes undervisningsvirksomhed i overvejende grad er dækket af statslige tilskud. Staten ydede i 2019 et gennemsnitligt tilskud på 109.360 kr. pr. efterskoleelev på 10. klassetrin. Statstilskuddet pr. elev på efterskole er således højere end den gennemsnitlige udgift pr. elev i 10. klasse i den kommunale folkeskole, hvorfor der vil være offentlige merudgifter forbundet med en elevbevægelse fra folkeskolens 10. klasse til efterskoler. Opgørelse af den samlede merudgift for staten forbundet med øget tilgang til efterskolerne forudsætter et grundlag for at vurdere elevtilgangen, hvilket ikke er muligt inden for rammerne af spørgsmålets forudsætninger, jf. ovenstående redegørelse om EUD10.

Med venlig hilsen

Pernille Rosenkrantz-Theil